

Luminița GROSU

**IGIENA ÎNTRERPRINDERILOR
ÎN
INDUSTRIA ALIMENTARĂ**

Note de curs și aplicații practice

**Editura Alma Mater
2014**

CUPRINS

Introducere	7
1. Siguranța alimentului	10
1.1. Calitatea alimentului	13
1.2. Norme și standarde de calitate	14
1.3. Sisteme de omologare, certificare, marcare și autorizare a producției	15
1.3.1. Etichetarea și inscripționarea produselor alimentare	16
1.3.2. Falsificarea alimentelor	17
1.3.3. Sisteme de management al calității	17
2. Principii igienico-sanitare privind proiectarea și construcția clădirilor și utilajelor pentru industria alimentară	21
2.1. Inocuitatea alimentelor	21
2.1.1. Folosirea coloranților ca aditivi și asigurarea inocuității produselor alimentare	21
2.1.1.1. Aspecte toxicologice ale folosirii coloranților	22
2.2. Impurificarea alimentelor	26
2.2.1. Alterarea alimentelor	26
2.2.2. Contaminarea alimentelor	26
2.2.2.1. Contaminarea cu bacterii	27
2.2.2.2. Toxiinfecția alimentară și alte infecții bacteriene transmise la om prin aliment	29
2.2.2.3. Contaminarea cu virusuri	36
2.2.2.3.1. Hepatita virală de tip A și alte viroze transmise prin alimente	36
2.2.2.4. Contaminarea cu ciuperci și mucegaiuri	36
2.2.2.4.1. Îmbolnăvirile produse de micotoxine (toxinele, mucegaiurile și ciupercile)	38
2.2.2.5. Contaminarea cu paraziți	40
2.2.2.5.1. Cele mai frecvente parazitoze transmise la om prin alimente	41
2.2.2.6. Contaminarea chimică a alimentelor	45
2.2.2.6.1. Contaminarea chimică cu reziduuri de pesticide	45
2.2.2.7. Contaminarea cu medicamente de uz veterinar	48
2.2.2.8. Substanțe rezultate din instalațiile tehnologice, ambalaje, utilaje, spălare	48
2.2.2.9. Aditivi alimentari	48
2.2.2.10. Contaminarea cu metale grele	49
2.2.2.11. Contaminarea cu hidrocarburi aromatice policiclice și cu amine heterociclice	51
2.2.2.12. Contaminarea produselor alimentare cu alți compuși chimici	53
2.2.2.12.1. Nitrații și nitriți	53
2.2.2.12.2. Compuși N-nitrozani	53
2.2.2.12.3. Radionuclizi	54
2.2.2.13. Substanțe toxice naturale	54

	2.2.2.13.1. Ciupercile	55
	2.2.2.13.2. Alte substanțe toxice naturale	55
	2.2.2.13.3. Antinutritive naturale	55
2.3.	Transportul alimentelor	58
2.3.1.	Condiții generale pentru transportul alimentelor	58
2.3.2.	Transportul alimentelor ușor perisabile	58
2.3.3.	Transportul alimentelor greu perisabile și al ambalajelor	58
3.	Depozitarea alimentelor	60
3.1.	Condiții generale	60
3.1.1.	Utilitățile	60
3.1.2.	Reguli de depozitare	61
3.1.2.1.	Depozitarea alimentelor perisabile	61
3.1.2.2.	Condiții generale pentru spațiile de refrigerare și de congelare	61
3.1.2.3.	Reguli de amplasare a alimentelor	63
3.1.2.4.	Reguli obligatorii pentru păstrarea alimentelor în spațiile frigorifice	63
3.1.3.	Depozitarea alimentelor uscate	64
3.1.4.	Depozitarea conservelor și băuturilor îmbuteliate	64
3.1.5.	Depozitarea legumelor și fructelor proaspete	65
3.1.6.	Depozitarea ambalajelor	65
4.	Spațiile în care se produc, se prepară și se comercializează produsele alimentare	68
4.1.	Clasificarea unităților alimentare	68
4.2.	Aspecte generale	68
4.2.1.	Amplasarea unităților și amenajarea teritoriului	68
4.2.2.	Funcțiuni și circuite funcționale	69
4.2.2.1.	Proiectarea și construirea	69
4.2.2.2.	Principii generale	69
4.2.2.3.	Reguli de ordonare a circuitelor funcționale	69
4.2.3.	Utilități	70
4.2.3.1.	Asigurarea apei curente reci și calde	70
4.2.3.2.	Evacuarea reziduurilor lichide	71
4.2.3.3.	Iluminatul	71
4.2.3.4.	Microclimatul	71
4.2.3.5.	Ventilația	72
4.2.4.	Materiale de construcție și finisaje	72
4.2.4.1.	Materiale de construcție	72
4.2.4.2.	Finisaje	72
4.2.4.3.	Echipamentele	73
4.3.	Aspecte speciale	74
4.3.1.	Unități industriale și de microproducție alimentară	74
4.3.1.1.	Amplasarea	74
4.3.1.2.	Elementele de construcție și organizare internă	74
4.3.1.3.	Finisaje	75
4.3.1.4.	Funcționare	75
4.3.2.	Comerțul cu alimente	76
4.3.2.1.	Clasificarea comerțului cu alimente după tipul de produse comercializate și locul comercializării	76
4.3.2.2.	Magazine alimentare	76

4.3.2.2.1.	Condiții specifice de structură și organizare interioară	76
4.3.2.2.2.	Comerțul alimentelor de mic detaliu, stabil sau ambalat	77
4.3.2.2.3.	Reguli specifice unor tipuri de comerț de mic detaliu	77
5.	Curățenia, dezinfectia, prevenirea și combaterea vectorilor	80
5.1.	Curățirea și dezinfectia în industria alimentară	80
5.2.	Substanțe utilizate în procesul de curățare și spălare	85
5.2.1.	Apa potabilă	85
5.2.2.	Detergenții alcalini	85
5.2.3.	Detergenții acizi	87
5.2.4.	Agenții tensioactivi (agenți de suprafață)	88
5.2.4.1.	Tipuri de substanțe tensioactive	89
5.2.5.	Amelioratorii	89
5.2.6.	Curățirea prin mijloace enzimatică	90
5.3.	Dezinfectia în industria alimentară	91
5.3.1.	Substanțe utilizate în dezinfecție	91
5.3.1.1.	Substanțe cu acțiune dezinfectantă	93
5.3.1.2.	Sinergisme	96
5.3.1.3.	Limitarea riscului de apariție a rezistenței la dezinfectanți	97
5.4.	Metode, materiale și tehnici de curățire și dezinfecție	97
5.4.1.	Curățirea și dezinfectia în mediu umed	97
5.4.2.	Curățarea și dezinfectia în mediu uscat	101
5.4.3.	Curățirea chimică în circuit închis	102
5.5.	Organizarea operațiilor de curățire și dezinfecție în industria alimentară ..	103
5.5.1.	Efectuarea operațiilor de curățire și dezinfecție cu personalul de producție	103
5.5.2.	Efectuarea curățirii și dezinfecției cu personal specializat intern	104
5.5.3.	Efectuarea operațiilor de curățire și dezinfecție cu o echipă externă – prestatoare de servicii	104
5.5.4.	Aplicarea regulilor de igienă în curățire și dezinfecție	105
5.6.	Utilizarea sistemului HACCP la controlul și structurarea operațiilor de curățire și dezinfecție în industria alimentară	105
5.7.	Cerințele pentru unitatea de industrie alimentară – cerințe generale impuse de UNIUNEA EUROPEANĂ	109
5.8.	Igiena de producție	113
5.8.1.	Igiena apei	113
5.8.2.	Igiena personalului	115
5.8.3.	Igiena spațiilor și echipamentelor	117
5.8.4.	Igiena materiilor prime și a produselor finite în unitatea de producție	117
5.9.	Prevenirea și combaterea vectorilor	118
6.	Aplicații practice	120
	Controlul stării de igienă al apei	120
	Controlul soluțiilor alcaline de spălare	122
	Determinarea clorului activ din substanța clorigenă	124
	Determinarea clorului rezidual	126
	Tratarea apei	127

Dezinfecția apei 1	128
Dezinfecția apei 2	129
Prepararea soluțiilor de spălare	130
Controlul microbiologic al stării de igienă din întreprinderile de industrie alimentară	131
Controlul soluțiilor de clor	133
Bibliografie	135
Anexe	136
Lista abrevierilor	138